

Posudek na diplomovou práci Tomáše Ulmajera:

Postoje mladých lidí k manželství a rodičovství

Předkládaná práce je teoreticko-empirickou studií snažící se přiblížit postoje současné mladé generace, přesněji jedinců adolescentního věku, k otázkám rodiny, rodičovství a manželství.

V rámci teoretické části, která je členěna do pěti kapitol diplomant nastiňuje klasické teorie rodiny vznikající v 19. století. Tyto teorie mapují především rodinné právo /historicko-právní škola/, zásahy industrializace do podoby tradiční rodiny /sociálně kritické studie/ i její strukturu /Frédéric Le Play/. Kapitola je zakončena průřezem dějinami rodiny. Druhá kapitola se zabývá zásadními proměnami, které provázejí českou rodinu po roce 1989 ve srovnání s érou „totalitní“ rodiny. Zde diplomant vyzvedává především proměny v oblasti reprodukčního chování, trávení volného času i zásahu podnikání do českých rodin. Třetí kapitola je věnována vývojovému cyklu současné rodiny. Diplomant postupuje od volby partnera, narození dítěte až po odchod dětí z rodiny. V rámci podkapitoly „Volba partnera“ diplomant vyzvedává nejčastěji tradované motivace. Ráda bych se zeptala, zda se v literatuře neseťkal také s teoriemi, které se snaží partnerskou volbu zachytit přesněji. Jako mezník v přechodu od partnerského soužití k rodině je vnímáno narození dítěte, kde diplomant zmiňuje též možnost rozkolísání vztahu a nutnost zcela zásadně proměnit dosavadní životní styl. Významně zde intervenuje věk rodičů, připravenost na roli rodiče i předjímání mnohých náročnějších situací. Ohledně podkapitoly „Rodina s předškolním dítětem“ bych měla drobnou námitku k otázkám preference pohlaví dítěte, věnování pozornosti dětem stejného pohlaví i preference rodiče stejného pohlaví od 1 roku dítěte. Z mého pohledu jde o příliš obecná až předsudečná tvrzení. Dítě začíná tíhnout k atributům stejného pohlaví přibližně od tří let, uvědomění si přináležitosti a snaha napodobovat však nutně neznamená preferenci jednoho z rodičů. Na počátku druhého roku věku dítě většinou preferuje toho rodiče, se kterým tráví nejvíce času a postupně si vytváří k rodičům specifický vztah, odvíjející se od přístupu rodiče. Čtvrtá kapitola je věnována vzniku a zániku manželství, zohledněny jsou faktory ovlivňující stabilitu svazku, upřesněné výzkumy a statistikami. Diplomant se zabývá především otázkou socioekonomického statusu, věku při vstupu do manželství, počtu dětí, doby trvání manželství i dalších intervenujících faktorů. V závěru teoretické části diplomant poukazuje na možnosti i meze státu podílet se na podpoře rodiny.

Empirická část je věnována, již zmíněným, postojům mladých lidí k otázkám manželství a rodičovství. Metodologicky je výzkum zpracován velice důkladně. Zvolený cíl, hypotézy, vzorek i použité metody odpovídají povaze výzkumu. Výsledky jsou přehledně zpracovány do tabulek a porovnány s dalšími výzkumy obdobného charakteru. Výzkum potvrzuje proměnu postojů současné generace ve smyslu větší odpovědnosti k zakládání rodiny. Vyšší věk při narození prvního dítěte bude patrně trvalým trendem. Upřednostňováno je vzdělání, pracovní uplatnění a seberealizace. Současně se prokazuje nižší ochota vstupovat do manželství, i v případě očekávaného narození dítěte. Výzkum také potvrzuje skutečnost, že adolescentní období přináší schopnost citlivě přemýšlet o vztahových problémech, uznávat „opravdové“ lidské hodnoty, vše je ovšem spojeno s minimální zkušeností. Zajímavé by bylo provést komparaci s jedinci v období mladé a střední dospělosti, kde bude na základě zkušenosti s partnerským životem zajisté docházet k proměnám názorů.

Doporučená klasifikace: výborně
PhDr. Michaela Vítečková, PhD.

